контракту з урахуванням побажань клієнта та біржової кон'юнктури, що склалась за даний момент часу. Проведення подібних досліджень пропонується виконувати із застосовуванням методу аналізу ієрархій, що є проявом системного підходу до рішення практичних завдань оптимізації багатьох критеріїв [2, с. 114-116].

Список літератури:

1. Бірюков О.М. Основні етапи становлення біржового ринку. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2000. № 15.С. 41-47.

2. Беренштейн Б.Л. Напрями активізації біржового ринку. Економіка АПК. 2005. № 8. С.112-116.

3. Бондар І. Товарна біржа. Торгівля ф'ючерсами.Податкове планування. 2004. № 5. С. 34-40

4. Особливості функціонування і перспективи розвитку бірж в Україні.Київ 2016. URL:http://ukr.vipreshebnik.ru/birzhova-diyalnist/2616-osoblivosti-funktsionuvannya-i-perspektivi-rozvitku-birzh-v-ukrajini.html (дата звернення 20.02.2020)

5. Король В. До історії виникнення і діяльності біржі в Україні.Історія в школі. 2003. № 2. С. 6-11

6. Міщук Г. Товарні біржі України: тенденції та проблеми розвитку. Економіка України. 2005. № 4. С. 47-54

Тематика: Економічні науки

СВІТОВА БІРЖОВА ТОРГІВЛЯ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Шевченко А.А.
к.е.н.; доцент, ОДАУ
Волчанова Х.М.
Студентка 3 курсу спеціальності
051 «економіка», ОДАУ

З початку розширення виробництва та розвитку торгівлі суб'єкти грошово – товарних відносин зазнавали різноманітних цінових ризиків. Недоотримання потенційно можливого прибутку покупців і продавців стало поштовхом до створення підґрунтя започаткування організованого ринку товарів.

Так Солодкий М.О. підкреслює: « У країнах з ринковою економікою біржі вже давно займають централізоване місце і відіграють важливу роль у забезпеченні прозорого ціноутворення та стабілізації ринків основних біржових активів» [5].

Ми вважаємо, що дослідження даної теми варто розпочати із визначення поняття «біржа», так як серед науковців не існує єдиного узгодженого погляду у трактуванні даної категорії.

Як зазначає Сотник І. М.: «біржа – установа, що створюється для забезпечення регулярного функціонування організованої торгівлі товарів, валют, цінних паперів та похідних фінансових інструментів, а також відповідного оформлення угод купівлі-продажу». [6] На нашу думку дане визначення має недолік щодо перевантаження зазначення кількості біржових товарів.

Відмітимо, що Підгорний А. З. сформулював наступне визначення: «біржа – це фінансова структура, яка виступає посередником між різного роду продавцями і покупцями на торговому ринку, контролює законність здійснюваних операцій та є гарантом виконання зобов'язань між сторонами операції. [4]. На наш погляд це визначення повністю розкриває всю сутність цього поняття.

На думку Дем'яненко С. І., з якою ми погоджуємось: «Біржова торгівля – це організована торгівля спеціально створеною організацією – біржею. Біржова торгівля має

справу з активами, які належать або до групи капіталів (наприклад, цінні папери), або до групи товарів (наприклад, кольорові метали, сільськогосподарські товари). Основна операція на біржі –купівля-продаж відповідних активів» [2].

Слід відмітити, що сучасна біржова торгівля є результатом тривалої еволюції різних форм оптової торгівлі: ярмарки, біржі реального товару, ф'ючерсної біржі. Маючи деякі загальні організаційні риси вони постійно змінювалися, пристосовуючись до потреб розвитку як виробництва, так і торгівлі. У своєму розвитку товарна біржа пройшла етапи від оптового ринку, де укладалися угоди з наявним товаром, до сучасного ф'ючерсного ринку [1]

Опираючись на думки вчених, можна виділити наступні риси біржової торгівлі: по-перше біржа не займається торгово-посередницькою діяльністю, а лише створює для неї умови; публічність торгівлі (біржові торги ведуться у присутності всіх членів біржі або з їхнього відома); гласність торгівлі (результати біржової торгівлі є відкритими для широкого загалу, дані про них поступають через засоби масової інформації); урегульованість торгівлі з боку держави та громадськості. В рамках світової біржової торгівлі необхідно представити характерні особливості розвитку на сучасному рівні, що сформувались під дією глобалізаційних процесів: географічна концентрація, ярко виражена територіальна спеціалізація та інтеграція бірж.

Що підкреслює Масло А.І.: «Міжнародний біржовий ринок в сучасних умовах – це ринок тісної конкуренції між біржовими об'єднаннями» [3]. Аналіз рейтингу світових бірж свідчить (рис.1), що до нього увійшли переважно біржові альянси, які утворились у результаті об'єднань та поглинань.

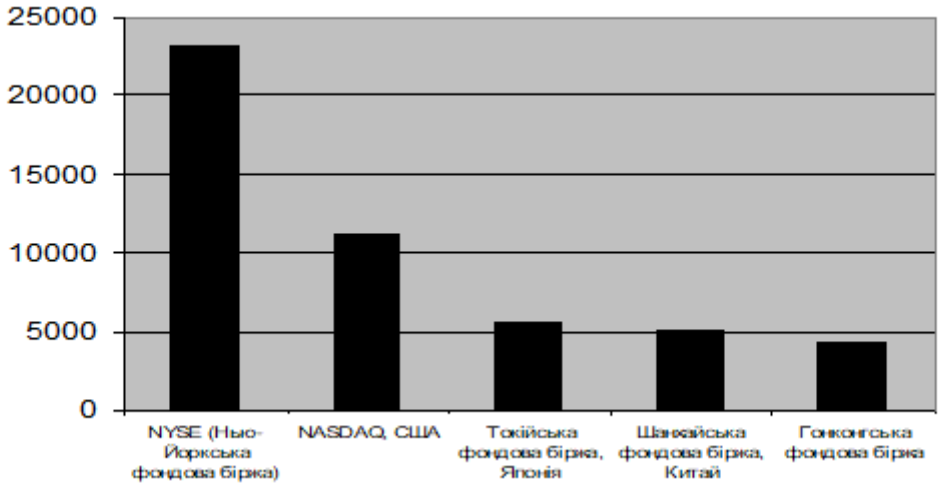

Рис.1. Рейтинг світових бірж за рівнем капіталізації на 01.04.2019 р., млрд..дол.
Складено автором [6]

Дослідження сучасного стану біржового ринку свідчить про зростаючу роль опціонів (рис.2). У 2017 р. загальний обсяг світової біржової торгівлі деривативами склав 214845348 контрактів , в тому числі обсяг ф'ючерських контрактів становив 77060327, а опціонів-137785021

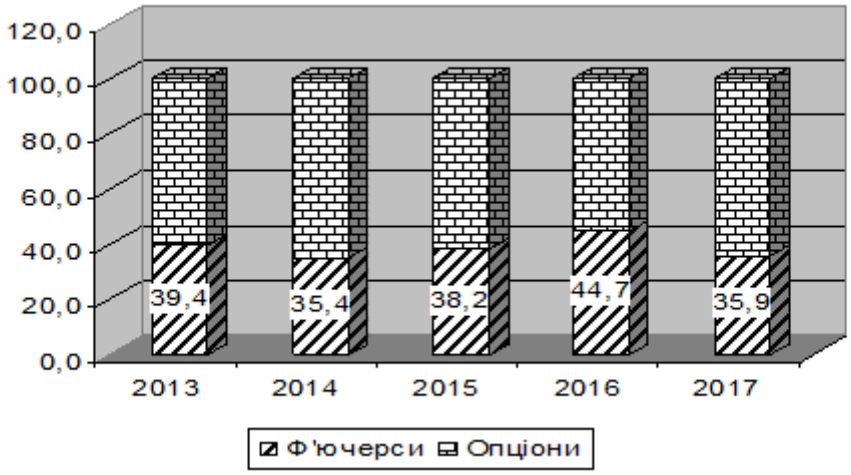

Рис.2 Структура біржових деривативів за 2013-2017 р., %
Джерело: побудоване за даними [3]

До недоліків, на наш погляд, сучасної світової біржової діяльності належать: нерозвинута нормативно-правова база щодо організації біржової діяльності, особливо укладення строкових контрактів; недосконаліть механізму регулювання аграрного ринку, в тому числі біржового; наявність прогалин у податковому законодавстві; кризовий стан більшої частини сільськогосподарських підприємств; бартеризація, тінізація товарообігу; низький рівень товарності вітчизняної аграрної продукції; роздробленість сільського господарства; практична відсутність біржової інфраструктури (транспортного обслуговування, складських приміщень, організаційного механізму взаємодії з консалтинговими і маркетинговими фірмами, банківськими структурами); недостатній розвиток стандартизації біржових контрактів і клірингового механізму; психологічне несприйняття біржового хеджування; недоліки в інформаційному забезпеченні.

Висновки: Таким чином , біржа-це торговельне підприємство некомерційного типу , де відбувається товарообмінні операції на основі публічних відкритих торгів. Основна операція на біржі –купівля-продаж відповідних активів»

Біржова торгівля була створена давно і пройшла довгий шлях еволюційного розвитку. Під час цього розвитку форми торгівлі, самі товари тощо. Це змінилося, і ці зміни відбулися природним шляхом. Слідуючи світовій тенденції торгівлі, ми визначили такі тенденції: глобалізація та монополізація, розширення, засноване на лібералізації національної економіки, ускладнення та розширення сфери операцій на фондовому ринку, посилення конкуренції, зміна змінних форм товарів та трансформація повністю товарних бірж. фінансові установи, торгівля в Інтернеті.

До основних тенденцій розвитку біржового ринку є фінансові інструменти, а саме щорічне зростання обсяг торгівлі деривативами.

Досліджуючи сучасний стан світової біржової торгівлі слід зазначити що біржовий ринок деривативів є центральною ланкою ринкової економіки, яка забезпечує її ефективне функціонування і сприяє розвитку інших елементів ринкової інфраструктури.

Важливість торгівлі для розвитку світової економіки та динаміка її змін під впливом ряду факторів визначають перспективи та пріоритети подальших досліджень у цій галузі.

Список літератури:

1. Бралатан В. П. Розвиток біржового ринку в Україні: Історія діяльності товарних бірж в Україні. URL:http://revolution.allbest.ru/bank/00094454_9.html. (дата звернення: 10.09.2018).

2. Дем'яненко С. І. Ліквідність ціни зернових передумов для формування аграрного ф'ючерсного ринку в Україні. Економіка України. 2005. № 6.

3. Масло А. І. Світова торгівля біржовими інструментами в контексті глобалізації. Молодий вчений. 2015.№ 10 (25). С. 51–55

4. Підгорний А. З.. Методологія статистичного дослідження біржової діяльності: Навчальний посібник. Одеса :ФОП Гуляєва В.М., 2018. 170с.

5. Солодкий М.О. Біржовий товарний ринок: навч. посіб., за ред. Київ: ЦП Компринт, 2017. URL:https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u205/birzhoviy_tovarniy_rinok_bd_2017.pdf (дата звернення: 14.10.2018).

6. Сотник І. М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник за заг. ред. д.е.н., проф., д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.

Тематика: Економічні науки

ХЕДЖУВАННЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Шевченко А.А.
к.е.н., доцент, ОДАУ
Кормільцева В.В.
Студентка 3 курсу спеціальності
051 «економіка», ОДАУ

Умови ринкової діяльності встановлюють свої переваги та недоліки. Так, характерною рисою сучасної ринкової системи є наявність великої кількості ризиків. Тому, постає необхідність у пошуку та ефективному використанні різних напрямів та методів оптимізації впливу ризиків на ринкові суб'єкти. Як свідчить світова практика функціонування біржового ринку, що одним з найефективніших інструментів управління ціновими ризиками на ринку сільськогосподарської продукції вже декілька століть є хеджування.

Біржова діяльність, яка здійснюється на біржовому ринку різними суб'єктами постійно знаходиться під впливом різного роду ризику, а особливо ризику несприятливої зміни ціни.

Ризик - це імовірність отримання як позитивного, так і негативного результату учасників біржових торгів у досягненні своїх цілей під час вибору рішення з числа альтернативних [5, с.602].Таким чином, як стверджує Н. Каменева, біржовий ризик – це ризик будь-якого суб'єкта біржового ринку, що здійснює свою діяльність в умовах невизначеності, змінювання зовнішнього і внутрішнього середовища [2].

Ми погоджуємося з Яворською В.О., що мета хеджування – це цілеспрямовані дії з управління ціновими ризиками. Особливість хеджування також заключається в тому, що навіть такий механізм не є досконалим і не може у всіх випадках забезпечити 100 % страхування зміни цінових коливань, проте лише даний метод нині спроможний забезпечити контроль або управління і оптимізацію цінових ризиків.

М. О. Солодкий зазначає, що хеджування - операції страхування цінового ризику за допомогою торгівлі ф'ючерсними контрактами.

Відомі на заході вчені Долан Е.Дж. та Ліндсей Д. визначають хеджування як операції, при яких ринки строкових контрактів використовуються для компенсації одного ризику іншим, перенесення ризику на противагу операціям страхування, які об'єднують ризик.

Отже, на нашу думку хеджування – це процес збалансування ринкових позицій учасників з метою уникнення або мінімізації фінансових витрат.

Примостка Л.О. до методів хеджування відносить:

- структурне балансування;